

30.1.2015

OZNÁMENIE POSLANCOM

Vec: Petícia č. 0090/2013, ktorú predkladá Richard de Jong, holandský štátny príslušník, o zamietnutí udelenia vstupného víza

1. Zhrnutie obsahu petície

Prekladateľ petície sa sťažuje na nemecké veľvyslanectvo v Ghane. Jeho ghanská manželka tam požiadala o udelenie vstupného víza, ale pracovníci veľvyslanectva jej žiadosť zamietli. Predkladateľ tvrdí, že on a jeho manželka predložili kompletnú dokumentáciu požadovanú podľa smernice 2004/38/ES o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov. Veľvyslanectvo najprv chcelo preveriť totožnosť manželky predkladateľa, a to i napriek tomu, že mala pas uznaný holandským veľvyslanectvom. Toto preverenie znamenalo náklady vo výške 600 EUR, ktoré má uhradiť predkladateľ. Tvrdí, že je to v rozpore so smernicou 2004/38/ES. Predkladateľ spolu s manželkou v súčasnosti už niekoľko mesiacov čakajú na víza a žiadajú Parlament o pomoc.

2. Prípustnosť

Petícia bola uznaná ako prípustná 4. novembra 2013. Európsky parlament požiadal Komisiu o poskytnutie informácií (článok 216 ods. 6 rokovacieho poriadku).

3. Odpoveď Komisie (doručená 30. januára 2015)

Petícia je z januára 2013 a predkladateľ petície tvrdí, že v tom čase, ešte stále nebolo rozhodnuté o vízach pre jeho manželku.

V rovnakom čase ako petíciu predkladateľ podal sťažnosť Komisii na túto tému. Sťažnosť bola uzavretá z nižšie uvedených dôvodov, ktoré boli objasnené v liste predkladateľovi v septembri 2013.

V článku 21 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa uvádza, že každý občan Únie má právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov, pričom podlieha obmedzeniam a podmienkam ustanoveným v zmluvách a v opatreniach prijatých na ich vykonanie.

Príslušné obmedzenia a podmienky sú uvedené v smernici 2004/38/ES o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov¹. Smernica 2004/38/ES sa vzťahuje na občanov EÚ, ktorí sa pohybujú alebo zdržiavajú v inom členskom štáte, ako je členský štát, ktorého sú štátnymi príslušníkmi, a na ich rodinných príslušníkov, ktorí ich sprevádzajú alebo sa k nim pripájajú (článok 3 ods. 1). Rodinní príslušníci takýchto občanov EÚ majú právo na vstup na územie daného členského štátu (článok 5 ods. 1 smernice) a podľa článku 7 ods. 1 písm. d) smernice na pobyt na území tohto členského štátu. Podľa článku 5 ods. 2 smernice však členské štáty môžu požadovať, aby rodinný príslušník, ktorý je štátnym príslušníkom krajiny mimo EÚ, mal vstupné vízum.

Ako potvrdil Súdny dvor Európskej únie², takíto rodinní príslušníci nemajú len právo na vstup na územie členského štátu, ale aj na získanie vstupného víza na tento účel. Členské štáty musia takýmto osobám poskytnúť všetky možnosti na získanie potrebných víz, ktoré musia vydať bezplatne čo najskôr a na základe zrýchleného postupu.

Keďže toto právo je odvodené iba od rodinných väzieb, vnútroštátne orgány môžu požadovať, aby rodinní príslušníci predložili tieto dokumenty:

- doklad totožnosti – napríklad platný cestovný pas – to umožňuje vnútroštátnym orgánom zistiť, koho žiadosť posudzujú;
- doklad o rodinných väzbách – napríklad platný sobášny list – to umožňuje vnútroštátnym orgánom zistiť, či je žiadateľ rodinný príslušník občana EÚ; a
- dôkaz, že občan EÚ v súčasnosti uplatňuje práva na voľný pohyb v EÚ v hostiteľskom členskom štáte alebo ich bude uplatňovať v čase príchodu jeho rodinných príslušníkov do hostiteľského členského štátu – to umožňuje vnútroštátnym orgánom zistiť, či sa žiadateľ bude zdržiavať v hostiteľskom členskom štáte spolu s občanom EÚ.

Dôkazné bremeno uplatniteľné v rámci spracovania žiadosti o udelenie víza podľa smernice je na žiadateľovi: je na ňom, aby preukázal, že je príjemcom podľa smernice.

Právo na získanie vstupného víza však nie je bezvýhradné, keďže podľa práva EÚ sa členský štátom umožňuje zakázať rodinným príslušníkom občana EÚ vstup na ich územie, ak predstavujú hrozbu pre požiadavky súvisiace s verejným poriadkom, verejnou

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov (Ú. v. EÚ L 158, 30.4.2004, s. 77).

² Pozri okrem iného rozsudok Súdneho dvora z 31. januára 2006 vo veci C-503/03 *Komisija/Španielsko* (Zb. 2006, p. I-1097).

bezpečnosťou alebo verejným zdravím v zmysle kapitoly VI smernice 2004/38/ES alebo v prípade zneužitia alebo podvodu.

V nariadení (ES) č. 810/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa ustanovuje vízový kódex Spoločenstva (vízový kódex), sa uvádzajú všeobecné pravidlá týkajúce sa podmienok a postupov vydávania krátkodobých víz. S cieľom stanoviť harmonizované usmernenia na vykonávanie nariadenia bola prijatá príručka pre spracovanie žiadostí o udelenie víza a úpravu udelených víz.

Časť III tejto príručky obsahuje aj kapitolu o tom, ako spracúvať žiadosti o udelenie víza od žiadateľov, na ktorých sa vzťahuje smernica. Je založená na zásade, že smernica 2004/38/ES predstavuje *lex specialis* vo vzťahu k vízovému kódexu, čo znamená, že kódex sa uplatňuje iba vtedy, ak sa v smernici nestanovujú konkrétne pravidlá. Časť III príručky opisuje mechanizmy udeľovania víz zo strany členských štátov pre tých rodinných príslušníkov občanov EÚ, ktorí sú z krajiny mimo EÚ.

Príručka nie je právne záväzná, ale stanovuje referenčné kritérium, na základe ktorého Komisia skúma, či boli mechanizmy smernice riadne dodržané.

Bod 3.8 časti III príručky o zamietnutí udelenia víza stanovuje, že rodinnému príslušníkovi možno udelenie víza zamietnuť iba z týchto dôvodov:

- žiadateľovi o udelenie víza sa nepodarilo preukázať, že sa na neho vzťahuje smernica na základe žiadosti o udelenie víza a pripojené podporné dokumenty podľa bodu 3.6;
- vnútroštátne orgány preukážu, že žiadateľ o udelenie víza je skutočnou, aktuálnou a dostatočne závažnou hrozbou pre verejný poriadok, verejnú bezpečnosť alebo verejné zdravie; alebo
- vnútroštátne orgány preukážu, že došlo k zneužitiu alebo podvodu.

V posledných dvoch prípadoch dôkazné bremeno, ako aj akékoľvek prípadné náklady na súvisiace vyšetrovania spočívajú na vnútroštátnych orgánoch, keďže tie musia byť schopné predložiť dôkazy na podporu svojho tvrdenia, že žiadateľovi o udelenie víza (*ktorý predložil dostatočné dôkazy, ktorými potvrdzuje, že spĺňa kritériá uvedené v smernici*) by nemalo byť vydané vstupné vízum z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia, ani z dôvodu zneužitia alebo podvodu.

Orgány musia byť schopné poskytnúť presvedčivý dôkaz a zároveň rešpektovať všetky záruky vyplývajúce zo smernice 2004/38/ES, ktoré sa musia správne a v plnom rozsahu transponovať do vnútroštátnych právnych predpisov. Rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o udelenie víza z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia, alebo z dôvodu zneužitia alebo podvodu musí byť v súlade so zásadou proporcionality a musí vychádzať výlučne z osobného správania dotknutej osoby, ktoré musí predstavovať skutočnú, aktuálnu a dostatočne závažnú hrozbu pre jeden zo základných záujmov spoločnosti. Musí sa písomne oznámiť, v plnom rozsahu zdôvodniť (*napríklad tým, že sa uvedú všetky právne a vecné aspekty, ktoré sa zohľadňujú pri závere, že uzavreté manželstvo je účelové manželstvo alebo že predložený rodný list je falošný*) a musí sa v ňom uvádzať, kde a kedy možno podať

odvolanie, aby dotknutá osoba mohla prijať účinné opatrenia s cieľom zabezpečiť svoju obranu.

Okrem toho, vzhľadom na oznámenie a odôvodnenie zamietnutia sa v bode 3.9 časti III príručky objasňuje, že článok 30 smernice ustanovuje, že rodinným príslušníkom sa zamietnutie musí oznámiť písomne. Zamietnutie udelenia víza rodinnému príslušníkovi občana EÚ musí byť vždy v plnej miere zdôvodnené a musia sa v ňom uviesť všetky konkrétne vecné a právne dôvody, na základe ktorých bolo prijaté zamietavé rozhodnutie, aby dotknutá osoba mohla prijať účinné opatrenia s cieľom zabezpečiť svoju obranu.

Záver

Okrem toho, že v čase, keď bola petícia podaná, nebolo o žiadosti o udelenie víza rozhodnuté s konečnou platnosťou, prvky, ktoré uviedol predkladateľ petície, neumožňujú dospieť k záveru, že uvedené pravidlá práva EÚ boli porušené.

Navyše keďže uvedené ustanovenia smernice 2004/38/ES sú správne transponované do nemeckého práva, je predovšetkým na vnútroštátnych súdoch, aby preskúmali prípadné zamietnutie udelenia vstupného víza.

Komisia dúfa, že táto informácia pomôže objasniť právny rámec.